

JESAJA

15-23

Profetieën over het oordeel over de volken
rondom Juda

GELEZEN UIT

Herziene Statenvertaling

BELUISTER OF BEKIJK

versvoorvers.org/jesaja/15-23

BELUISTER OF BEKIJK

Inhoud

1	Moab onder de dreiging van Assyrië	4 min	4
2	Moabitische vluchtelingen zoeken bescherming	4 min	6
3	Moabs hoogmoed en naderende ondergang	5 min	8
4	Het oordeel over Damascus en Israël	3 min	11
5	Slechts een klein overblijfsel blijft	3 min	13
6	God vergeten en de oogst verliezen	2 min	15
7	Cusj, Egypte en hun verbond met Juda	4 min	16
8	Egypte als onbetrouwbare helper	2 min	19
9	Gods oordeel over Egypte	2 min	20
10	Occulte raad en geestelijke misleiding	5 min	21
11	Egypte en Assyrië dienen de HEERE	3 min	24
12	Jesaja beeldt Egyptes ballingschap uit	3 min	26
13	De voorzegde val van Babylon	2 min	28
14	Profetieën over Edom en Arabië	2 min	29

15	Jeruzalem negeert het naderende oordeel	3 min	31
16	De hoogmoed en afzetting van Sebna	3 min	33
17	Eljakim, de sleutel en de overbelaste pin	4 min	35
18	De moeilijk te duiden profetie over Tyrus	3 min	37
	Om verder te lezen		39

1

Moab onder de dreiging van Assyrië

We zijn begonnen aan het gedeelte van Jesaja waarin hij een reeks profetieën tegen heidense volken geeft. We hebben gekeken naar hoofdstuk 13 en 14, die een lange profetie tegen Babylon bevatten en kortere profetieën tegen Assyrië en Filistea. Zoals ik al zei, hadden de Filistijnen zich aangesloten bij Syrië en Israël in wat bedoeld was als een bondgenootschap tegen Assyrië. Maar alle drie die volken werden door Assyrië veroverd. Dat is wat aan het einde van hoofdstuk 14 wordt voorzien, wanneer tegen de Filistijnen wordt gezegd dat ze verslagen zullen worden. En dat werden ze.

Nu komen we in hoofdstuk 15 en 16 bij Moab. Het is verbazingwekkend dat aan zo'n klein land zo'n lange profetie wordt gewijd. Maar ook de Moabieten maakten deel uit van dat bondgenootschap. Ook zij sloten zich aaneen tegen Assyrië, en Egypte deed dat eveneens. Er sloten zich heel wat van deze landen bij elkaar aan. Juda was een van de weinige die dat niet deden. En Juda is het enige dat in deze tijd werkelijk gespaard bleef, want Assyrië trok inderdaad op en versloeg de andere volken van de coalitie, maar viel Juda op dat moment niet aan. Later vielen de Assyriërs Juda wel aan.

Moab had zich bij het bondgenootschap aangesloten en viel samen met de Filistijnen, Israël en anderen in handen van Sargon. Ze werden allemaal verslagen. Deze profetieën staan dus in de context van de Assyriërs die deze volken rondom Juda verslaan.

Er staat:

De last over Moab. Voorzeker, in de nacht is het verwoest, Ar-Moab is uitgeroeid! Voorzeker, in de nacht is het verwoest, Kir-Moab is uitgeroeid!

JESAJA 15:1

We gaan de namen van verschillende steden in Moab tegenkomen. Ar is er daar een van.

Men gaat op naar Baïth en Dibon, naar de hoogten om te wenen. Over Nebo en over Medeba zal Moab weeklagen. Alle hoofden zijn kaal geschoren, elke baard is afgesneden. Op zijn straten zijn zij met een rouwgewaad omgord. Op hun daken en op hun pleinen is het een en al geweeklaag, ze dalen in tranen af. Zowel Hesbon als Eleale schreeuwt het uit, hun stem wordt gehoord tot in Jahaz toe. Daarom slaan de gewapende mannen van Moab alarm, zijn ziel siddert in hem.

JESAJA 15:2-4

Dat is een teken van gejammer en rouw.

Dat wil zeggen dat Moab als een man wordt voorgesteld van wie de ziel van angst siddert.

— Mijn hart schreeuwt het uit om Moab — Zijn vluchtelingen zijn al bij Zoar, Eglath Selisia. Ja, de weg omhoog naar Luhith gaan zij op met geweën. Ja, op de weg naar Horonaïm heffen zij een noodgeschrei aan.

JESAJA 15:5

Jesaja merkt dat hij eigenlijk enig medeleven met Moab heeft vanwege de afschuwelijke dingen die de Assyriërs doen. Wanneer de Assyriërs een volk veroverden, ging dat er niet zachtzinnig aan toe. Ze deden gruwelijke dingen met hun verslagen gevangenen. Jesaja, die zelf misschien geen bijzondere wrok tegen Moab koestert, ziet de afschuwelijke dingen gebeuren en voelt met hen mee.

Voorzeker, de wateren van Nimrim worden een woestenij, want het gras is verdord, de grasscheutjes zijn vergaan, groen is er niet meer. Daarom zullen zij de overvloed van wat zij hebben vergaard en gespaard, over de Wilgenbeek brengen. Voorzeker, het geschreeuw doorkruist het gebied van Moab, zijn gejammer tot Eglaim toe, zijn gejammer tot Beër-Elim toe. Voorzeker, de wateren van Dimon zijn vol bloed. Ja, Ik zal over Dimon nog meer teweegbrengen: een leeuw over de ontcomenen van Moab, en over het overblijfsel van het land.

JESAJA 15:6-9

2

Moabitische vluchtelingen zoeken bescherming

Wanneer hier wordt gesproken over degenen die uit Moab zijn ontkomen, wordt nu een beeld geschetst van degenen die ontsnapt zijn. Het zijn vluchtelingen uit Moab die wegvluchten uit de oorlog waarin Assyrië hen afslacht. Blijkbaar komen ze naar Juda om daar bescherming te vragen. De eerste vijf verzen schetsen het beeld van deze vluchtelingen uit Moab, die komen en onderdak zoeken.

Er staat:

Stuur lammeren voor de heerser van het land, van Sela door de woestijn naar de berg van de dochter van Sion.

JESAJA 16:1

Dat wil zeggen dat ze geschenken naar Juda sturen om bij hen in de gunst te komen, zodat ze hen zullen opnemen.

Er wordt een lam als geschenk aan de koning in Jeruzalem gestuurd. Ze hopen zijn gunst te verkrijgen, zodat ze de vluchtelingen zullen opnemen.

Anders zal het gebeuren dat de dochters van Moab bij de doorwaadbare plaatsen van de Arnon zijn, net als vluchtende vogels, een opgejaagd nest. Schaf raad, neem een beslissing. Maak op het middaguur uw schaduw als de nacht, verberg de verdrevenen, verraad geen vluchteling. Laat onder u Mijn verdrevenen verblijven, Moab; wees voor hen een schuilplaats tegen de verwoester. Als de onderdrukker omgekomen is, als het gedaan is met de verwoesting, als de vertrappers weggevaagd zijn van de aarde, dan zal er een troon gevestigd worden in goedertierenheid. Daarop zal blijvend Iemand zitten in de tent van David, Die oordeelt en recht zoekt, Die snel gerechtigheid brengt.

JESAJA 16:2-5

Dit klinkt als een verwijzing naar de Messiaanse tijd die hier tussendoor wordt ingevoegd, en dat zou het kunnen zijn. Hoewel het ook mogelijk is dat de Moabieten zeggen: het past een volk dat Jahweh dient, zoals David dat deed, om barmhartig te zijn.

Dat wil zeggen: als jullie ons Moabieten barmhartigheid bewijzen, zal God, jullie God, jullie daar ongetwijfeld voor zegenen en jullie troon bevestigen.

David onderhield feitelijk vriendschappelijke betrekkingen met Moab. Toen David door Saul werd achtervolgd, was David bang dat Saul misschien zijn familie zou grijpen, omdat David zelf moeilijk te pakken was. Misschien zou hij eenvoudig naar Bethlehem gaan, Isaï en Davids broers arresteren en hen vasthouden om David ertoe te brengen zichzelf over te geven. En dus bracht David — die wist dat dit mogelijk was

— zijn familie naar Moab en vroeg de Moabieten om hen daar op te vangen. Misschien deed hij dit omdat er wat Moabitisch bloed door Davids aderen stroomde. Ruth, zijn overgrootmoeder, was een Moabitische. Misschien bestond er een zeker besef van familieverwantschap. Mogelijk zagen de Moabieten David als een verre verwant van hen en waren ze bereid dit te doen. Isaï, zijn vader, stond wat generaties betreft natuurlijk nog dichterbij Ruth dan David, want hij was een kleinzoon van Ruth. Er bestond daar dus een Moabitisch bondgenootschap.

De Moabieten herinneren zich misschien Davids vriendschap met hen en zeggen: ‘De troon van David zal bevestigd worden wanneer jullie barmhartigheid tonen aan mensen zoals wij, die op de vlucht zijn.’ Er staat:

Verberg de verstotene. Verraad degene die ontsnapt niet.

Vers 3 zegt in wezen: ‘Bied ons beschutting. Maak je schaduw midden op de dag als de nacht.’ Dat wil zeggen: de nacht brengt verlichting van de hitte van de dag. Daarom zeggen ze: ‘Bied ons beschutting, zoals schaduw tegen de zon.’ Het is dichtelijke taal, maar in wezen zoeken de verdreven Moabieten, die voor de Assyrische invasie van hun land vluchten, een toevluchtsoord in Jeruzalem.

3

Moabs hoogmoed en naderende ondergang

Vers 6 zegt:

Wij hebben gehoord van de trots van Moab, dat zeer hoogmoedig is, van zijn hoogmoed, zijn trots en zijn overmoed; zijn holle praat is niet gepast!

JESAJA 16:6

We hebben eerder gezien dat dit een van de dingen is waaraan God de meeste aanstoot neemt. Dit is een van de dingen waarover Hij Zich het vaakst beklagde bij Israël, Juda en Assyrië. Wanneer Hij in verband met Zijn oordeel over hen Zijn klacht uitte, ging die meestal over hun hoogmoed. Wanneer God iemand ziet die trots is, beschouwt Hij

die kennelijk als een man met een uitdagende houding die hem afgeleerd moet worden. Moab volgt hier hetzelfde pad van trots, en het is geen verrassing dat zij onder het oordeel komen.

Aan het einde van vers 6 staat:

Zijn holle praat is niet gepast.

Dat wil zeggen: Moabs holle praat is waarschijnlijk grootspraak dat het onkwetsbaar is. Maar Moab is niet onkwetsbaar.

Daarom zal Moab over Moab weeklagen, allen zullen zij weeklagen. Aan de rozijnenkoeken van Kir-Hareseth zult u zuchtend terugdenken, volkomen verslagen. Want de velden van Hesbon zijn verkommerd, de wijnstok van Sibma. De heersers van de heidenvolken hebben zijn edele druivenplanten platgeslagen. Zij reikten tot Jaëzer, zij verdwaalden in de woestijn. Zijn ranken verspreidden zich en hingen tot over de zee. Daarom zal ik bij het wenen over Jaëzer de wijnstok van Sibma bewenen. Ik maak u doornat met mijn tranen, Hesbon en Eleale, want over uw zomervruchten en over uw oogst is de vreugderoep weg gevallen.

JESAJA 16:7-9

Ze zullen over zichzelf weeklagen.

Dit zijn opnieuw allemaal Moabitische steden of plaatsen.

In de meest letterlijke zin moet dit betekenen dat de Assyriërs erdoorheen zijn getrokken en hun gewassen hebben vernietigd. Dat was natuurlijk een van de dingen die bij een invasie gebeurden. Maar waar staat: 'Haar takken strekken zich uit; ze zijn de zee overgegaan', wordt misschien beeldspraak gebruikt. Zoals Juda wordt voorgesteld als een plant, zo hebben zij, binnen de context waarin over Moab wordt

gesproken, als het ware hun eigen plant. Hun takken, misschien hun vluchtelingen, zijn overzee of naar andere landen gevlucht om te ontkomen aan de toorn die over hen kwam.

Zo zijn blijdschap en vreugde weggenomen van het vruchtbare veld, en in de wijngaarden wordt niet meer gezongen, geen juichkreet meer geslaakt. De druiven treder perst geen wijn meer in de perskuipen. Ik heb de vreugderoep doen ophouden. Daarom klagen mijn ingewanden om Moab als een harp, en mijn binnenste om Kir-Heres. En gebeurt het dat Moab verschijnt en zich op de hoogte vermoeit en naar zijn heiligdom komt om te bidden, dan zal het niets bereiken.

JESAJA 16:10-12

Dit betekent kennelijk óf dat hij naar Jeruzalem zal komen, naar het heiligdom daar, aangezien ze daar eerder in hoofdstuk 16 naartoe vluchten, óf, wat waarschijnlijker is, dat ze naar het heiligdom van hun eigen godheid zullen komen en zullen ontdekken dat hun godheid hen niet kan helpen. In hoofdstuk 15, vers 2, staat:

Men gaat op naar Baïth en Dibon, naar de hoogten om te wenen. Over Nebo en over Medeba zal Moab weeklagen. Alle hoofden zijn kaal geschoren, elke baard is afgesneden.

JESAJA 15:2

waarmee de Moabiet wordt bedoeld. Kennelijk is hij naar het heiligdom van zijn eigen god gegaan om hulp te zoeken. Hun god zou Kamos zijn, en Kamos heeft hen niet kunnen helpen. Ze slagen er niet in.

Dit is het woord dat de HEERE destijds over Moab gesproken heeft. Maar nu spreekt de HEERE: Binnen drie jaar, gerekend naar de jaren van een dagloner, zal de luister van Moab geminacht worden, samen met de grote mensenmenigte. Het overblijfsel zal klein en gering zijn, en niet veel betekenen.

JESAJA 16:13-14

Deze verzen lijken te zeggen dat de eerdere profetie over Moab een oudere profetie was. Jesaja heeft deze profetieën waarschijnlijk verzameld. Ze zijn vermoedelijk op verschillende momenten tegen verschillende volken gegeven. Toen het boek vervolgens werd samengesteld, zijn ze allemaal bij elkaar gezet. Maar het klinkt alsof vers 13 zegt dat al deze dingen die in de hoofdstukken 15 en 16 staan, profetieën waren die Jesaja al enige tijd verkondigde. Maar nu, op dit moment, zegt hij: 'Ik heb een tijdslimiet. Ik heb jullie verteld dat deze algemene vernietiging eraan komt, maar nu vertel ik jullie dat het binnen drie jaar zal gebeuren.' De profeet stelt dus daadwerkelijk een tijdslimiet aan de vervulling.

De opstand tegen Assyrië, waaraan Israël, Syrië, Egypte, Moab en de Filistijnen deelnamen, werd door de Assyriërs neergeslagen. De opstand duurde drie jaar. Blijkbaar zegt Jesaja dus: 'Binnen drie jaar zullen jullie verpletterd worden.' Hij moet deze profetie aan het begin van die opstand van de verbonden volken tegen Assyrië hebben uitgesproken.

4

Het oordeel over Damascus en Israël

Syrië en Israël hebben we eerder besproken, en er zijn eerder profetieën tegen hen geweest, maar hier komen ze opnieuw aan bod. Het lijkt erop dat dit voornamelijk een profetie tegen Israël zal zijn, maar Damascus wordt als eerste genoemd. Damascus is

de hoofdstad van Syrië, of Aram, en had zich, zoals we weten, met Israël verbonden toen zij tegen Juda optrokken.

Er staat:

De last over Damascus. Zie, Damascus houdt op een stad te zijn, het zal een puinhoop worden, een ruïne. De steden van Aroër zullen verlaten worden, ze zullen voor de kudden zijn. Die zullen daar neerliggen, en niemand zal ze schrik aanjagen.

JESAJA 17:1-2

Dit is precies wat er over Babylon werd gezegd, zoals we in hoofdstuk 13 hebben gezien. Zoals ik toen al zei, is dat niet helemaal letterlijk. De stad Babylon werd niet met de grond gelijkgemaakt om daarna nooit meer bewoond te worden, en dat geldt evenmin voor Damascus. Het is duidelijk dat deze profetieën hyperbool gebruiken. Anders moeten we zeggen dat de profetieën eenvoudigweg niet zijn uitgekomen. Maar volgens mij is dat niet wat er aan de hand is. We erkennen dat de boeken van de profeten in poëtische taal geschreven zijn. Ze gebruiken hyperbool. De uitspraak: 'Je gaat ten onder; je dagen zijn voorbij,' wordt soms op deze zeer beeldende manieren verwoord. De precieze vervulling wordt als het ware overdreven, niet vanwege een vergissing, maar door het doelbewuste gebruik van hyperbool.

In vers 3 gaat de profetie over op Israël, of Efraïm, dat opnieuw met de heidense volken verbonden is. Er staat:

Dan zal de vesting uit Efraïm weggedaan worden, en het koninkrijk uit Damascus, en ook het overblijfsel van de Syriërs zal verdwijnen. Het zal hun vergaan als de luister van de Israëlieten, spreekt de HEERE van de legermachten.

JESAJA 17:3

Hier worden Israël en Syrië samen als een bondgenootschap behandeld, en daarmee als een heidense macht.

Dat wil zeggen: de heerlijkheid van de kinderen van Israël is ten val gekomen, en dat zal ook met Syrië gebeuren. Of misschien wordt hier gezegd dat het overblijfsel zal overleven, zoals het overblijfsel van Israël. Het is hier niet helemaal duidelijk, maar in dit geval zal het overblijfsel zeer klein zijn.

Op die dag zal het gebeuren dat de luister van Jakob zal wegteren, en het vet van zijn vlees zal wegslinken. Het zal hem vergaan zoals wanneer een maaier het staande koren bij elkaar pakt, en met zijn arm de aren oogst. Ja, het zal hem vergaan zoals wanneer iemand aren verzamelt in het dal Refaïm. Maar een nalezing zal daarvan overblijven, zoals bij het afschudden van een olijfboom: twee, drie vruchten aan het eind van de bovenste tak, vier, vijf aan de vruchtdragende takken, spreekt de HEERE, de God van Israël.

JESAJA 17:4-6

5

Slechts een klein overblijfsel blijft

Wat hij hier over Syrië en Israël zegt, is dat er alleen een zeer klein overblijfsel over zal zijn. Het lijkt een beetje op wat er gebeurde wanneer ze de olijfboom schudden. Zo haalden ze de olijven naar beneden. Wanneer het tijd was om de olijven te oogsten, schudden ze de boom. De echt rijpe olijven, die klaar waren om gegeten te worden, vielen door het schudden naar beneden. Maar hoog in de takken bleven enkele hardnekkige olijven hangen waar ze niet bij konden, en die lieten ze achter. Er bleven dan maar een paar olijven aan de boom hangen, of een paar druiven aan de wijnstok, zoals in vers 6 wordt vermeld.

Hier wordt gedacht aan wat er na het oogsten achterbleef om na te lezen. Wanneer ze tarwe oogstten, de druivenoogst uit de wijngaard binnenhaalden of de olijven oogstten, namen ze het grootste deel mee, maar lieten ze wat achter om na te lezen. Bij het verzamelen van tarwe is het eenvoudigweg niet praktisch om te bukken en elke aar

op te rapen die op de grond valt. Daarom halen ze de oogst op grote schaal binnen en dorsen die. Maar afzonderlijke aren blijven op de grond achter. Ook blijven er een paar aan de halmen zitten, omdat ze niet gemakkelijk loskwamen toen de oogsters erlangs gingen.

Wat na te lezen was, werd feitelijk achtergelaten voor de armen. De armen mochten achter de oogsters aan gaan, alle eetbare opbrengst meenemen die ze vonden en die naar huis brengen. Dat stond in de Wet. Die praktijk wordt gebruikt om te beschrijven wat er na dit oordeel van Israël en Syrië zal overblijven: niet meer dan wat er na een algemene oogst achterblijft om na te lezen. Een algemene vernietiging laat maar heel weinig leden van het overblijfsel in leven.

Vers 7 zegt:

Op die dag zal de mens de blik richten op Hem Die hem gemaakt heeft, en zijn ogen zullen zien op de Heilige van Israël. Dan zal hij de blik niet richten op de altaren, het werk van zijn handen. En naar wat zijn vingers gemaakt hebben, zal hij niet kijken: de gewijde palen en de wierookaltaren.

JESAJA 17:7-8

Volgens mij wordt hier gezegd dat het overblijfsel dat het overleeft zijn les geleerd zal hebben en geen afgoden meer zal aanbidden. Er zal een overblijfsel zijn dat behouden wordt, maar slechts een klein overblijfsel. Zij zullen dan naar God kijken in plaats van naar hun afgoden.

Op die dag zullen zijn sterke steden zijn als een verlaten plek in het woud of als een bovenste tak, die zij achterlieten voor de Israëlieten; het zal een woestenij zijn.

JESAJA 17:9

Wanneer er wordt gesproken over een bovenste tak die is achtergelaten vanwege de kinderen van Israël, gaat het natuurlijk weer om het beeld van de olijfboom. Die is geschud, en men laat een paar druiven of een paar olijven achter boven aan een tak

waar men niet gemakkelijk bij kan. De armen onder de kinderen van Israël kunnen die dan gaan verzamelen. Zo zal het worden. Hun voornaamste steden, hun versterkte steden, zullen er net zo aan toe zijn: er zullen maar een paar mensen overleven.

6

God vergeten en de oogst verliezen

Want u bent de God van uw heil vergeten, aan uw sterke Rots hebt u niet gedacht. Daarom poot u wel lieflijke planten en zet uitheemse stekjes — op de dag dat u ze plant, doet u ze opschieten; in de ochtend doet u uw zaaisel in bloei staan — maar de oogst zal slechts een hoopje zijn, op de dag van ziekte en niet te bestrijden leed.

JESAJA 17:10-11

Met andere woorden, misschien lukt het je om je gewassen te planten, maar je zult je oogst eigenlijk nooit binnenhalen.

Wee, het rumoer van vele volken, ze razen als het razen van de zee; en wee, het gedruis van natiën, zij maken een gedruis als het bruisen van geweldige wateren. Al maken de natiën een gedruis als het bruisen van machtige wateren, Hij bestraft het, en ze vluchten, ver weg; het wordt opgejaagd vóór de wind uit als kaf op de bergen, vóór de wervelwind uit als werveldistels. Tegen de tijd van de avond, zie, verschrikking! Voor de ochtend aanbreekt, is hij er niet meer. Dit is het deel van hen die ons beroven, het lot van hen die ons uitplunderen.

JESAJA 17:12-14

— met andere woorden, als een tuimelkruid —

Omdat de context hier een profetie tegen Syrië en Israël is, moet „ons” Juda betekenen. Syrië en Israël probeerden Juda te verslaan in de dagen van Achaz. Toch zal hun lot zijn dat ze wegwaaien als een tuimelkruid. Ze zullen als het ware van de ene op de andere dag verdwijnen. Voor de ochtend aanbreekt, zijn ze er niet meer.

7

Cusj, Egypte en hun verbond met Juda

Nu volgt er een profetie tegen Ethiopië en Egypte. Eigenlijk wordt Ethiopië genoemd in hoofdstuk 18, Egypte in hoofdstuk 19 en worden ze in hoofdstuk 20 allebei samen genoemd. We hebben hier dus een gedeelte van drie hoofdstukken. In het Hebreeuws staat hier eigenlijk het woord Kus. In onze vertaling staat Ethiopië, maar het Hebreeuwse woord is Kus. Dat omvatte in die tijd wat wij Ethiopië, Soedan en Somaliland noemen. De gebieden die nu die namen dragen, maakten toen allemaal deel uit van wat Kus werd genoemd.

In de tijd van Hizkia waren Kus en Egypte samengegaan tot één land. Dat lijkt hier het geval te zijn. Dat lijkt de reden te zijn waarom Kus en Egypte samen worden behandeld. Ze waren samengegaan tot één geheel onder de vijfentwintigste dynastie van Egypte, die toevallig uit Ethiopiërs bestond. Dat wil zeggen dat de vijfentwintigste dynastie van Egypte, die in deze tijd regeerde, van Ethiopische afkomst was. Er is in deze tijd dus een flinke vermenging van Kus en Egypte, oftewel Ethiopië en Egypte.

En daarom staat er:

Wee het land van vleugelgegons, dat aan de overkant van de rivieren van Cusj is,

JESAJA 18:1

Ik vraag me af of hiermee wordt verwezen naar sprinkhanenplagen die Noord-Afrika vaak teisterden.

dat gezanten zendt over de zee, en in boten van biezen over het water. Ga, snelle boden, naar een volk, getrokken en geplukt, een volk, gevreesd van toen af en daarna, een volk van regel op regel en van vertrapping, bij wie rivieren zijn land beroven.

JESAJA 18:2

Dit is naar mijn overtuiging een verwijzing naar Egypte en Ethiopië, en misschien naar het feit dat Juda gezanten stuurde om Egypte om hulp te vragen tegen Assyrië. We weten dat dit een slechte beslissing was, maar er waren mensen in Juda die dit aanraadden. Volgens mij zijn er bepaalde berichten verstuurd en bepaalde onderhandelingen gevoerd. Egypte is uiteindelijk nooit komen opdagen om te helpen, maar volgens mij had Juda al geschenken daarheen gestuurd en bepaalde afspraken gemaakt over de hulp die Egypte zou bieden. Die hulp is eenvoudigweg nooit werkelijkheid geworden.

Met andere woorden, de gezanten uit Juda gaan snel naar dit volk toe, dat in de Engelse vertaling van de spreker als lang en glad van huid wordt beschreven. De aangehaalde HSV geeft deze woorden weer als 'getrokken en geplukt'. Het zijn geduchte mensen. Mensen die Amerika in de Bijbel zoeken, halen dit vers vaak aan. Ons land wordt door rivieren doorsneden. Vanaf ons ontstaan zijn wij een sterk volk.

Wij zijn een volk van lange mensen met een gladde huid, tenminste sommigen van ons. Dit moet dus Amerika zijn. Maar zijn wij het land dat voorbij de rivier van Ethiopië ligt? Ik denk het niet.

Alle inwoners van de wereld en bewoners van de aarde, wanneer men de banier omhoogheft op de bergen, zult u het zien; en wanneer men op de bazuin blaast, zult u het horen! Ja, zo heeft de HEERE tegen mij gezegd: Ik zal rustig toezien vanuit Mijn woon plaats, als de zinderende hitte bij zon licht, als een nevel van dauw in de hitte van de oogst tijd. Ja, vóór de oogst, als de bloei voorbij is en de bloesem een rijpende druif wordt, zal Hij de ranken met snoeimessen afsnijden en de takken wegnemen en afkappen. Ze zullen tezamen overgelaten worden aan de roofvogels van de bergen en aan de dieren op de aarde. De roofvogels zullen er de zomer doorbrengen, en alle dieren op de aarde de winter.

JESAJA 18:3-6

Waarom juist deze beelden worden gebruikt, weet ik niet, maar het zijn tamelijk bekende beelden uit de landbouw en van wilde dieren. Dit gaat in werkelijkheid over een invasie. Dit gaat over de Assyriërs die het bondgenootschap veroveren, waarvan onder andere Egypte en Ethiopië deel uitmaakten.

8

Egypte als onbetrouwbare helper

In die tijd zullen aan de HEERE van de legermachten geschenken worden gebracht door een volk, getrokken en geplukt, een volk, gevreesd van toen af en daarna, een volk van regel op regel en van vertrapping — rivieren beroven zijn land — naar de plaats van de Naam van de HEERE van de legermachten, de berg Sion.

JESAJA 18:7

In die tijd zal er door deze mensen een geschenk naar de Heere worden gebracht. Het wekt de indruk dat de Ethiopiërs en Egyptenaren God daadwerkelijk zullen aanbidden, of anders misschien een geschenk naar het volk van Juda zullen sturen. Misschien werd er enige bemoediging teruggestuurd met deze boodschappers die hulp zochten. Egypte is nooit werkelijk komen opdagen om Juda bij een van zijn pogingen te helpen. Egypte was altijd een nabijgelegen land waarbij Juda in de verleiding kwam hulp te zoeken wanneer grotere landen, zoals Assyrië of Babylon, tegen hen optrokken. Maar Egypte was altijd een geknakte rietstaf die nooit enige werkelijke hulp bood. Hier wordt gesproken over de mensen daar in Afrika die een geschenk naar Sion sturen. Dit kan natuurlijk vergeestelijkt worden als een verwijzing naar heidenen die tot de Messias komen, maar ik weet niet of dat hier bedoeld wordt. Het kan zijn dat de snelle boodschappers in vers 2 naar Egypte zijn gegaan om over iets te onderhandelen, en dat er iets wordt teruggestuurd, misschien een soort teken van overeenstemming dat ze een coalitie zullen vormen. Het is moeilijk om de bijzonderheden te kennen wanneer de taal zo poëtisch is en zo moeilijk met concrete bijzonderheden in verband te brengen.

9

Gods oordeel over Egypte

In hoofdstuk 19 staat de last tegen Egypte:

De last over Egypte. Zie, de HEERE rijdt op een snelle wolk en komt in Egypte. De afgoden van Egypte zullen beven voor Zijn aangezicht en het hart van de Egyptenaren zal smelten in hun binnenste.

JESAJA 19:1

Dit gaat natuurlijk over de Assyriërs die tegen Egypte optrekken. Hoewel er staat dat de Heere op een snelle wolk rijdt, hebben we dit vers beslist aangewezen als kruisverwijzing naar enkele passages in het Nieuwe Testament die spreken over Jezus Die op de wolken komt. Het is duidelijk dezelfde taal, dezelfde beeldspraak. Dat God op een wolk komt, betekent dat een leger op Gods bevel binnenvalt. God is Degene Die dit oordeel stuurt. Het is dus alsof God komt in de persoon van de uitvoerders, de legers die Hij stuurt. In dit geval zijn dat de Assyriërs.

De Egyptenaren zullen onderling strijden. Hun raad zal tenietgedaan worden en zij zullen afgoden, bezweerders, geestenbezweerders en waarzeggers raadplegen. God zal hen overgeven aan een wrede heerser. Het water zal opdrogen, de planten langs de Nijl zullen verdorren en vissers, vlasbewerkers en andere arbeiders zullen treuren. De vorsten van Zoan en de raadgevers van de farao blijken dwaas en kunnen niet bekendmaken wat de HEERE met Egypte voorheeft.

JESAJA 19:2-12

Die wrede heerser zou Assyrië zijn.

Mensen in elke beroepsgroep zullen met andere woorden reden hebben om te treuren en te huilen vanwege de nationale ramp.

Zoan is een Egyptische stad.

Met andere woorden, de wijzen van Egypte, die ongetwijfeld degenen uit vers 3 en 4 zijn, en vooral uit vers 3, die afgoden, bezweerders en geestenbezweerders raadplegen, kunnen niet zeggen wat het lot van Egypte is. Maar Jesaja, de profeet van Jahweh, kan dat wel. De raadgevers van de koning van Egypte weten niet waar God mee bezig is, omdat ze God niet kennen. Ze weten niet wat de HEERE van de legermachten tegen Egypte heeft voorgenomen.

De vorsten van Zoan gedragen zich als dwazen, de vorsten van Nof zijn bedrogen; zij die de hoeksteen zijn van hun stammen, doen Egypte dwalen.

JESAJA 19:13

Dat is Thebe.

10

Occulte raad en geestelijke misleiding

Eén interessant punt hier is de verwijzing naar het feit dat ze occulte middelen zoeken om leiding te krijgen: afgoden, bezweerders, geestenbezweerders en tovenaars in vers 3. En in vers 14 staat:

De HEERE heeft in hun midden een geest van verwarring ingeschonken; zij hebben Egypte doen dwalen, in al zijn doen, zoals een dronkaard zich om en om wentelt in zijn braaksel.

JESAJA 19:14

Dat wil zeggen: ze zijn min of meer doorgedraaid. Hun raadgevers weten niet hoe ze goede raad moeten geven. Het is allemaal een geestelijke misleiding die God kennelijk over hen heeft gebracht, misschien vanwege hun betrokkenheid bij het occulte.

Er zijn niet veel plaatsen in de Bijbel die ons werkelijk vertellen hoe boze geesten over mensen komen of hoe mensen door demonen bezeten raken. In het Nieuwe Testament vinden we veel verwijzingen naar mensen die door demonen bezeten zijn, maar nooit enige aanwijzing hoe ze zo geworden zijn. Omdat dit zo is, zouden we naar het Oude Testament kunnen kijken. Daar is het nogal verwarrend. Van slechts enkele mensen met boze geesten weten we hoe ze eraan kwamen. Meestal ontvingen zij die geesten van de Heere.

De volgende dag gebeurde het dat de boze geest van God weer vaardig werd over Saul, en hij raakte binnenshuis in geestvervoering. David tokkelde op de harp zoals elke dag. Nu had Saul een speer in zijn hand,

1 SAMUEL 18:10

zond God een boze geest tussen Abimelech en de burgers van Sichem. De burgers van Sichem handelden trouweloos tegen Abimelech,

RICHTEREN 9:23

In 1 Koningen 22 zien we dat God een leugengeest zendt in de mond van Achabs profeten. Boze geesten lijken in veel gevallen een oordeel van God te zijn. Nu, wij—

We lezen in de wet ook over mensen van wie niet specifiek wordt gezegd dat ze hun demonen van God ontvingen, maar van wie wel wordt gezegd dat ze die hadden. Mensen die een waarzeggende geest hadden, waren meestal mediums of heksen. Volgens de spreker betekent dit dat zij een demon hadden en door een demon bezeten waren. Maar ons wordt niet verteld hoe die waarzeggende geest tot hen kwam. Het kan inderdaad zo zijn dat de waarzeggende geest tot hen kwam doordat ze zich met

occulte praktijken bezighielden. In dit geval wordt gezegd dat deze mensen tovenaars en mediums en dergelijke raadplegen. Vervolgens zendt God een verdorven geest onder hen om hen in verwarring te brengen. God zendt hun een krachtige dwaling.

Misschien wordt hiermee gezegd dat demonen mensen vaak kwelen als gevolg van hun betrokkenheid bij het occulte. Hoewel soms van mensen die zich met het occulte bezighouden, wordt gezegd dat ze juist om te beginnen door demonen bekrachtigd worden. Denk aan waarzeggers, zoals de geest van Python die in Handelingen hoofdstuk 16 werd uitgedreven uit de waarzegster in Filippi, een meisje met een demonische geest. Die stelde haar in staat occulte dingen te doen. Het is dus niet zeker wat er eerst was, de kip of het ei. Hield zij zich bezig met het occulte en kwam daarna de demon? Of kwam de demon en stelde die haar in staat waarzegster te zijn? Het verband tussen het occulte en demonen wordt echter op een aantal manieren gelegd. Wat de verhouding tussen die twee precies is, wordt nergens in een onderwijsend gedeelte van de Schrift geleerd.

Vers 16:

Op die dag zullen de Egyptenaren zijn als vrouwen. Zij zullen beven en angstig zijn voor de dreigend heen en weer bewegende hand van de HEERE van de legermachten, die Hij dreigend tegen hen heen en weer beweegt. Het land Juda zal voor de Egyptenaren tot een schrikbeeld zijn. Zo dikwijls iemand hen daaraan zal herinneren, zullen zij weer angstig zijn voor het raadsbesluit van de HEERE van de legermachten dat Hij tegen hen genomen heeft.

JESAJA 19:16-17

Ik weet niet zeker waarom het land Juda een schrik voor Egypte zou zijn. Misschien wordt alleen gezegd dat Egypte zo geïntimideerd en zo aan angst overgegeven zou zijn, dat zelfs een klein aangrenzend land als Juda hun angst zou aanjagen. Niet dat er enige

reden is om door Juda geïntimideerd te worden, maar ze zouden overal bang voor zijn, zelfs voor kleine landen die niet zo'n grote bedreiging vormen. Het is moeilijk te zeggen.

11

Egypte en Assyrië dienen de HEERE

Dit gedeelte aan het einde van hoofdstuk 19 is Messiaans. Het noemt de Messias niet, maar het spreekt over de hoofdweg die in zoveel profetieën over het Messiaanse tijdperk voorkomt. Assyrië en Egypte, die in deze specifieke context vijanden zijn, worden nu vrienden, samen met Juda. Ze worden allemaal het volk van God. Zoals ik eerder aangaf, is dit een verwijzing naar de heidenen en de Joden die één worden in het lichaam van Christus. Maar het wordt verteld in beelden van oudtestamentische figuren: Assyrië, Egypte, een hoofdweg in de woestijn, enzovoort.

Op die dag zullen er vijf steden in het land Egypte zijn die de taal van Kanaän spreken en die zweren bij de HEERE van de legermachten. Een ervan zal genoemd worden: Stad van de zon. Op die dag zal de HEERE een altaar hebben midden in het land Egypte, en aan zijn grens zal er een gedenkteken voor de HEERE staan. Dit zal zijn tot een teken en getuigenis voor de HEERE van de legermachten, in het land Egypte. Wanneer zij tot de HEERE zullen roepen vanwege hun onderdrukkers, zal Hij tot hen een Heiland en Meester zenden; Die zal hen redden. Dan zal de HEERE aan de Egyptenaren bekend worden en de Egyptenaren zullen de HEERE kennen op die dag. Zij zullen Hem dienen met slachtoffer en graanoffer, en de HEERE gelofte doen en die nakomen.

JESAJA 19:18-21

Dit is de taal van de aanbidding onder het oude verbond. Offers brengen en geloften afleggen zijn dingen die mensen onder het tempelstelsel deden. Maar in feite gaat dit over geestelijke aanbidding. Het gaat over het Koninkrijk van de Messias. Daarom beelden de oudtestamentische vormen van aanbidding een meer nieuwtestamentische, geestelijke aanbidding uit, die in de taal van het oude ritueel wordt beschreven.

Zo zal de HEERE de Egyptenaren geducht treffen en genezen. Zij zullen zich tot de HEERE bekeren en Hij zal Zich door hen laten verbidden en Hij zal hen genezen. Op die dag zal er een gebaande weg zijn van Egypte naar Assyrië. De Assyriërs zullen in Egypte komen en de Egyptenaren in Assyrië. De Egyptenaren zullen samen met de Assyriërs de HEERE dienen. Op die dag zal Israël de derde zijn naast Egypte en Assyrië, een zegen in het midden van de aarde. Want de HEERE van de legermachten zal hen zegenen met de woorden: Gezegend zij Mijn volk Egypte, het werk van Mijn handen Assyrië, en Mijn eigendom Israël!

JESAJA 19:22-25

De Assyriërs zullen ditmaal niet naar Egypte komen om binnen te vallen, maar om gemeenschap te hebben.

Natuurlijk zijn dit allemaal benamingen die in het Oude Testament voor Israël worden gebruikt. Het idee dat Egypte en Assyrië ook met deze benamingen zullen worden aangeduid, betekent dat er onder God een eenheid zal zijn tussen deze voormalige vijanden, heidenen en Joden. Natuurlijk zijn er meer heidenen dan Joden. Assyrië en Egypte zijn talrijker dan Israël. Maar ze zullen samen met Israël een nieuw bondgenootschap vormen, en dat zal onder de Messias staan.

12

Jesaja beeldt Egyptes ballingschap uit

Hoofdstuk 20 is werkelijk kort. Het gaat over het uitgebeelde visioen van Jesaja. Het is het laatste hoofdstuk dat over Egypte en Ethiopië gaat. Hij gaat nu weer spreken over het oordeel dat over Egypte komt. Er staat:

In het jaar van de komst van de opperbevelhebber naar Asdod, toen Sargon, de koning van Assyrië, hem gezonden had en hij tegen Asdod streed en het innam —

JESAJA 20:1

Asdod was een Filistijnse stad, en Tartan was de Assyriër die de Filistijnen kwam aanvallen. Zij waren betrokken bij dit bondgenootschap tegen Assyrië. Deze Filistijnse opstand duurde van 713 tot 711 voor Christus. Het was in 711 voor Christus dat Sargon Asdod verpletterde. Tartan was, geloof ik, de opperbevelhebber van de legers onder Sargon. Tartan was dus niet de Assyrische koning, maar de Assyrische generaal. Het was Sargon. Toen Sargon, de koning van Assyrië, hem stuurde, streed hij tegen Asdod en nam het in. De opstand van de Filistijnse stad Asdod tegen Assyrië werd hier dus neergeslagen.

Tegelijkertijd sprak de Heere door Jesaja, de zoon van Amoz, en zei:

in die tijd sprak de HEERE door de dienst van Jesaja, de zoon van Amoz: Ga, maak het rouwgewaad van om uw middel los en doe uw schoenen van uw voeten. En hij deed dat. Daar ging hij dan, naakt en barrevoets.

JESAJA 20:2

En dat deed hij: hij liep naakt en blootsvoets rond. Het is interessant dat hierover in de derde persoon wordt gesproken. Iemand spreekt over Jesaja. Hij liep naakt rond. Toen zei de Heere:

Toen zei de HEERE: Zoals Mijn dienaar Jesaja drie jaar naakt en barrevoets rondloopt, als teken en wonder voor Egypte en Cusj, zo zal de koning van Assyrië de gevangenen van Egypte en de ballingen uit Cusj wegvoeren, jong en oud, naakt en barrevoets, de billen bloot, tot schande van Egypte. Men zal ontsteld en beschaamd zijn vanwege Cusj, hun verwachting, en vanwege Egypte, hun eer. En de bewoners van deze kuststreek zullen op die dag zeggen: Zie, zo is het gegaan met onze verwachting, waar wij naartoe vluchtten om hulp, om gered te worden van de koning van Assyrië! Hoe zullen wij dan ontkomen?

JESAJA 20:3-6

Jesaja beeldt zijn profetie dus uit. Dit is de enige uitgebeelde profetie van Jesaja. Sommige profeten doen dit vaker. Vooral Ezechiël doet het heel vaak. Maar Jesaja speelt de rol van een balling uit Egypte die door Assyrië in gevangenschap wordt weggevoerd en daarbij met ontbloot achterwerk rondloopt, wat vreemd is. Het is iets vreemds dat God de profeet laat doen, maar ik weet zeker dat het beslist de aandacht van de mensen trok. Daarvoor dienden deze uitgebeelde gelijkenissen. Ze horen vreemd te zijn. Ze zorgen ervoor dat mensen zeggen: „Wat? Wat gebeurt hier? Waar gaat dit over?” Dan krijgen ze het antwoord.

13

De voorzegde val van Babylon

Hoofdstuk 21 is de last tegen de woestijn van de zee. Het is heel duidelijk dat dit Babylon is. Dit wordt in vers 9 ronduit gezegd:

Zie nu, daar komt het: strijdswagens, manschappen, ruiters twee aan twee! Hij neemt het woord en zegt: Gevallen, gevallen is Babel! En alle beelden van zijn goden heeft Hij tegen de grond stukgebroken.

JESAJA 21:9

En hij zei:

Babylon is gevallen, gevallen.

De uitdrukking „de last van de woestijn van de zee” is dus duidelijk een dichtelijke naam voor Babylon. Waarom dat zo is, is niet duidelijk. Het woord „zee” kan hier heel goed naar de heidenen verwijzen in plaats van naar een bepaalde zee, aangezien Babylon niet noodzakelijkerwijs aan een kust ligt. De zee kan dus eenvoudigweg verwijzen naar de heidense wereld in het algemeen, waarbij Babylon die wereld in zijn tijd vertegenwoordigt.

Dit zou vooruitwijzen naar de tijd na Jesaja, wanneer Babylon zou opkomen en belangrijk zou worden. En vervolgens wijst het natuurlijk vooruit naar zijn val. Zowel dit gedeelte als hoofdstuk 13 en 14 zien ver voorbij de tijd van Jesaja, want in de tijd van Jesaja was Babylon niet echt een groot, bedreigend land, en het viel pas veel later. De Meden en de Perzen worden hier specifiek genoemd.

In vers 2 staat:

Een hard visioen is mij bekendgemaakt: de trouweloze handelt trouweloos, de verwoester verwoest. Trek op, Elam! Beleger Babel, Medië! Al haar zuchten heb Ik doen ophouden.

JESAJA 21:2

Elam staat gelijk aan de Perzen. In die tijd waren zij een bondgenoot van Babylon, maar later werden zij de veroveraars ervan. Dat wil zeggen: in de tijd van Jesaja waren Elam en Babylon met elkaar verbonden. Maar hij profeteert over een tijd, een paar honderd jaar na zijn eigen tijd, waarin de Perzen niet langer met Babylon verbonden zouden zijn, maar de veroveraars van Babylon en Medië zouden zijn. De Meden en de Perzen worden hier dus genoemd.

14

Profetieën over Edom en Arabië

Vervolgens worden veel steden van Edom genoemd. In vers 11 en 12 staat kennelijk een afzonderlijke, zeer korte profetie tegen Edom: Duma en Seïr. De last tegen Duma wordt in de Septuaginta trouwens gelezen als de last tegen Idumea, dat is Edom. Duma is in feite een stam in de Noord-Arabische woestijn. Dat zou dus vreemd lijken, aangezien dit een profetie tegen Edom is. Het zou vreemd zijn om in vers 11 over de berg Seïr te spreken, die deel uitmaakt van Edom, en dan Duma te noemen. Maar zoals ik al zei, leest de Septuaginta „Idumea”, dus zou het werkelijk een last tegen Edom zijn.

De last over Duma. Men roept mij uit Seïr toe: Wachter, hoe staat het met de nacht? Wachter, hoe staat het met de nacht?

JESAJA 21:11

Dat is het bergachtige gebied dat Edom in bezit had.

De wachter zei:

De wachter zei: De morgenstond is gekomen, maar het wordt ook nacht. Wilt u vragen, vraag! Keer terug, kom!

JESAJA 21:12

Dit is zo ongeveer de vaagste profetie die ik ooit ben tegengekomen. Blijkbaar wordt ermee gezegd dat vluchtelingen uit Edom wachten op nieuws over hoe de strijd thuis in Edom verloopt. Ze zeggen:

Wachter, nog nieuws? Wat is er aan de hand? Hoe verloopt de nacht?

Hij zegt:

De ochtend komt eraan, maar het blijft niet lang goed. Daarna wordt het weer nacht.

Het is bijna onmogelijk om precies te weten wat deze profetie betekent. Ik heb er in ieder geval vaak over nagedacht en kan er niet erg veel wijs uit worden.

Dan staat er aan het einde van hoofdstuk 21 deze last tegen Arabië:

De profetie over Arabië zegt dat de rondtrekkende Dedanieten in het struikgewas zullen overnachten. De inwoners van Tema moeten de dorstigen water en de vluchtelingen brood brengen, want zij zijn gevlucht voor het zwaard, de gespannen boog en het oorlogsgeweld.

JESAJA 21:13-15

Ik vraag me af of dit verwijst naar de Edomieten die naar de Arabische stammen vluchten.

De Dedanieten en Tema zijn de Noord-Arabische stammen. Het is heel goed mogelijk dat zij Edomieten opvangen die voor de strijd vluchten, zoals in het voorgaande gedeelte wordt vermeld, en dat hun wordt gezegd water en brood te brengen aan degenen die op de vlucht zijn.

Daar kan ik niet veel verhelderends over zeggen. Veel hiervan is zo vaag dat het echt moeilijk is om precies te weten waar het over gaat.

15

Jeruzalem negeert het naderende oordeel

Hoofdstuk 22 zegt:

De last over het Dal van het Visioen. Wat hebt u toch dat u allen op de daken klimt?

JESAJA 22:1

Dit Dal van het Visioen is eigenlijk een verwijzing naar Juda. Waarom het het Dal van het Visioen wordt genoemd, is niet helemaal duidelijk. Misschien is het het gebied waarop het visioen betrekking heeft, of het gebied waar het visioen vandaan komt, omdat Jesaja in Juda was. Maar er staat:

De rumoerige, uitgelaten stad is vol feestgedruis, maar haar gesneuvelden zijn niet door het zwaard gevallen of in de strijd gestorven. Haar leiders zijn gezamenlijk gevlucht en vervolgens zonder één boogshot gevangengenomen.

JESAJA 22:2-3

Vers 2 lijkt de toestand te beschrijven voordat het oordeel is gevallen. Het lawaai hier is vreugdevol lawaai. De stad viert feest. Om welke tijd het precies gaat, wordt niet gezegd, maar blijkbaar is het voordat het oordeel is gevallen. Volgens vers 13 zal de toestand echter veranderen. In vers 12 staat:

De Heere, de HEERE van de legermachten, zal op die dag oproepen tot wenen en tot rouw, tot kaalscheren en tot het omdoen van een rouwgewaad.

JESAJA 22:12

Maar in plaats daarvan vieren ze feest. Er is vreugde en blijdschap. Ze slachten runderen, doden schapen, eten vlees en drinken wijn. Ze zeggen:

Maar zie, er is vreugde en blijdschap, men doodt runderen en slacht schapen, men eet vlees en drinkt wijn. Men zegt: Laten wij eten en drinken, want morgen sterven wij!

JESAJA 22:13

Hij lijkt te zeggen dat er onmiddellijk gevaar dreigt en dat zij het negeren. In vers 3 staat:

Al uw leiders zijn tezamen gevlucht, zonder één boog schot zijn zij gevangengenomen; al de uwen die werden gevonden, tezamen zijn zij gevangengenomen, hoe ver zij ook weggevlucht waren.

JESAJA 22:3

Zij zijn slim genoeg om daar weg te gaan, maar ze worden zonder één boogschot gevangengenomen. Zij wisten dat er gevaar was, maar de mensen in de stad doen alsof er geen gevaar is. Ze zouden zich moeten bekeren en God moeten aanroepen, maar dat doen ze niet. In plaats daarvan vieren ze feest en vermaken ze zich.

Het gaat over Juda. Dat zien we in vers 8:

Men zal ontmantelen wat Juda bescherming biedt. Op die dag zult u uitkijken naar het wapenarsenaal in het Woudhuis;

JESAJA 22:8

Ook staat er in vers 9:

en de bressen in de Stad van David ziet u. Ja, het zijn er vele. U vangt het water van de Benedenvijver op.

JESAJA 22:9

Dat is Jeruzalem.

Vers 10 zegt:

U telt de huizen van Jeruzalem en u breekt huizen af om de muren te versterken.

JESAJA 22:10

Het is dus duidelijk dat Juda en Jeruzalem hier het onderwerp zijn.

In het algemeen zijn dit, zoals zoveel andere gedeelten, vage, algemene profetieën over een oordeel dat over hen komt. Maar ze zeggen dat de mensen er geen aandacht aan schenken. Of misschien dachten ze gewoon: „We gaan morgen toch dood, dus in plaats van ons te bekeren, gaan we gewoon feestvieren en sterven we dronken.” Dat lijkt de houding van de mensen te zijn waarover hier wordt geklaagd.

16

De hoogmoed en afzetting van Sebna

Het laatste deel van hoofdstuk 22 is specifiek. Het gaat over twee mannen, Sebna en Eljakim, en hierover kunnen we wel iets zeggen. Sebna was een ambtenaar onder Hizkia, en Eljakim ook. Zij worden genoemd in hoofdstuk 36, vers 3. Toen de Assyriërs buiten de muur van Jeruzalem hun kamp hadden opgeslagen, behoorden Sebna en Eljakim tot de mensen die koning Hizkia eropuit stuurde om te proberen te onderhandelen en te zien of en onder welke voorwaarden er vrede kon worden gesloten. Er kwam geen overeenkomst tot stand, maar zij waren ambtenaren aan zijn hof.

Ten tijde van deze profetie wordt Sebna door Jesaja, of door God, veroordeeld. Hij wordt uit zijn ambt gezet. Wat hij heeft gedaan, is niet bekend. We weten niet wat zijn zonde is, maar hij is hoogmoedig geweest. Hij bouwt hoog in de rotsen een graf voor zichzelf. Daar hadden de koningen, edelen en rijke mensen hun graven, boven het

gewone volk. Hij lijkt hoogmoedig te zijn, en we weten dat dit een van de dingen is die God niet prettig vindt aan iemand. Hij zal in zijn ambt worden vervangen door een man die Eljakim heet.

Zo staat er:

Zo zegt de Heere, de HEERE van de legermachten: Ga, treed binnen bij die hofmaarschalk, bij Sebna, het hoofd van de hofhouding, en zeg: Wat hebt u hier of wie hebt u hier, dat u hier voor uzelf een graf hebt uitgehouwen? Dat hooft zich in de hoogte een graf uit, hakt zich in de rots een woning uit! Zie, de HEERE werpt u weg met de werpkracht van een man, en rolt u op als een rol. Hij zal u helemaal ineenrollen tot een kluwen, als een bal naar een wijd uitgestrekt land werpen. Daar zult u sterven en daar zullen uw praalwagens zijn, u, schandvlek van het huis van uw heer! Ik zal u wegstoten uit uw ambt; hij zal u van uw post verdrijven.

JESAJA 22:15-19

Dat wil zeggen: over het huis van de koning; hij is hofmeester. Nogmaals, we weten niet wat deze man verkeerd heeft gedaan. Hij had prachtige strijdagens. Blijkbaar verhief hij zichzelf. Hij bekleedde een overheidsfunctie. Hij was hofmeester over het huis van de koning. Hij begon voor zichzelf een graf uit te hopen op een hoge plaats, tussen de meest geëerde mensen. Het is duidelijk dat hij zichzelf op de een of andere manier verhief. Toch zegt Hij:

Wat heb je hier? Wie heb je hier?

Er is wel geopperd dat hij geen Jood was. Misschien was hij een buitenlander. Hij wordt bijvoorbeeld samen met andere mensen genoemd in hoofdstuk 36, vers 3, maar daar wordt geen vader van hem genoemd. Van de anderen die worden genoemd,

worden wel hun Joodse vaders genoemd. Zijn ouders worden nooit genoemd, dus misschien is hij geen Jood. Misschien heeft hij geen Joodse afkomst en daarom zegt Hij:

Wie heb je hier, dat je je in dit gebied vestigt en jezelf een hoge positie geeft in het bestuur van Juda?

Maar wat de bijzonderheden betreft, daarover wordt ons niets verteld. Hij zal eruit worden gezet. Hij zal in ballingschap sterven. Hij zal niet worden begraven in dit hoge graf dat hij voor zichzelf op deze verheven plaats aan het uithouwen is.

17

Eljakim, de sleutel en de overbelaste pin

Dan staat er in vers 20:

Op die dag zal het gebeuren dat Ik Mijn dienaar Eljakim, de zoon van Hilkia, zal roepen.

JESAJA 22:20

Nu wordt zijn vader wel genoemd, en dat is een Joodse naam.

Ik zal hem bekleden met uw gewaad, hem uw gordel ombinden, en uw heerschappij zal Ik in zijn hand leggen. Hij zal als een vader zijn voor de inwoners van Jeruzalem en voor het huis van Juda. En Ik zal de sleutel van het huis van David op zijn schouder leggen. Als hij opendoet, zal niemand sluiten. Als hij sluit, zal niemand opendoen. Ik zal hem als een pin vastslaan in een stevige plaats, zodat hij een erezetel zal zijn voor het huis van zijn vader.

JESAJA 22:21-23

Hier zal hij de sleutel van David op zijn schouder hebben, en hij zal openen en niemand zal sluiten. Dit betekent dat hij de bevoegdheid zal hebben om mensen wel of niet toe te laten tot het huis van de koning, het huis van David. Hij was een functionaris naar wie mensen toe moesten als ze de koning wilden zien. Hij had toegang. Alleen hij had de sleutels. Hij kon mensen toegang tot de koning verlenen of hun die toegang ontfeggen.

Jezus citeert deze verzen feitelijk, of zinspeelt erop, in Openbaring, hoofdstuk 3. Daar beschrijft Hij Zichzelf als Degene Die de sleutel van het huis van David heeft, de sleutel van David. In hoofdstuk 3, vers 7, staat:

En schrijf aan de engel van de gemeente in Filadelfia: Dit zegt de Heilige, de Waarachtige, Die de sleutel van David heeft, Die opent en niemand sluit, en Hij sluit en niemand opent:

OPENBARING 3:7

Dit zegt dat Jezus in Gods Koninkrijk, in Gods huis, het gezag heeft dat Eliakim in het bestuur van Hizkia kreeg. Jezus laat dus mensen wel of niet toe tot het huis van de Koning.

Er staat dat Eliakim als een stevige pin wordt vastgezet. Hij gaat nergens heen, althans aanvankelijk niet. Maar hij wordt een luisterrijke troon voor het huis van zijn vader. Blijkbaar is hier sprake van nepotisme en laat hij zijn familieleden als het ware in zijn kielzog overheidsfuncties krijgen. Dat wordt een last die hij niet kan dragen. In vers 24 staat:

Dan zal men heel het gewicht van het huis van zijn vader aan hem hangen, de spruiten en de loten, al het kleine vaatwerk, van het vaatwerk van de schalen tot het vaatwerk van de kruiken toe.

JESAJA 22:24

Dat wil zeggen: de mensen uit het huis van zijn vader. Dit is het beeld van een keukenpin waaraan je dingen zou ophangen. Maar hij is de pin en zijn familieleden zijn de dingen, de kannen en andere voorwerpen die aan de pin hangen, totdat de pin

overbelast raakt.

Op die dag, spreekt de HEERE van de legermachten, zal die pin, vastgeslagen in een stevige plaats, weggenomen worden. Hij zal er afgehakt worden en vallen, en de last die eraan hangt, zal afgesneden worden, want de HEERE heeft gesproken.

JESAJA 22:25

We weten niet hoe dit in vervulling is gegaan, maar wat er wordt voorzien is tamelijk duidelijk. Deze man wordt aangesteld in de functie die Sebna eerder bekleedde. Het is een bevoorrechte functie. Blijkbaar gaat het om leden van het huis van zijn vader, waarschijnlijk zijn broers, zussen, neven en nichten. Zij zeggen: 'Wij hebben een familielid op een hoge positie. Ik kan wel een baan bij de overheid krijgen.' En dat doen ze dus. Ze zijn als dingen die aan hem hangen. Hij is de pin waaraan ze allemaal hangen. Maar ze zijn niet veel waard. Ze zijn als vaten met een kleine inhoud. Blijkbaar komen er zo veel van hen binnen dat dit op de een of andere manier zijn positie ruïneert. Misschien zijn het mensen met een slecht karakter die hem in opspraak brengen, waardoor hij uit zijn functie wordt gezet. Hoe dit werkelijk in vervulling is gegaan, is ons volkomen onbekend. Er is hierover geen historische informatie, alleen de voorzegging.

18

De moeilijk te duiden profetie over Tyrus

We hebben hoofdstuk 23 niet behandeld en gaan verder met hoofdstuk 24. Hoofdstuk 23 is eenvoudigweg een profetie tegen Tyrus, en ook in Ezechiël staan profetieën tegen Tyrus. In wezen zou het blijkbaar verwijzen naar Sanherib die Babylon aanvalt. Dat komt hier ook aan de orde. Het is moeilijk om precies te weten hoe al deze thema's met elkaar verweven zijn, omdat Cyprus, Sidon, Egypte en Tarsis worden genoemd.

In vers 13 staat:

Zie, het land van de Chaldeeën. Dit volk bestaat niet meer. Assyrië heeft het land bestemd voor de woestijnbewoners. Zij richtten hun stormtorens op, slechtten hun paleizen, maar Hij heeft het tot een ruïne gemaakt.

JESAJA 23:13

Dat is Babylon.

Dit gejammer van de schepen van Tarsis staat ook in vers 1.

De betekenis van dit hoofdstuk is ongelooflijk moeilijk te doorgronden, omdat er verscheidene verschillende landen worden genoemd. Er wordt geen tijdsbestek voor de vervulling gegeven, dus het is niet duidelijk wat er precies wordt voorzegd. Vermoedelijk waren de voorzeggingen begrijpelijk voor de oorspronkelijke lezers in de tijd dat de profetie werd uitgesproken, of in elk geval in de tijd dat zij werd vervuld. Het probleem dat we hebben met veel van deze profetieën tegen deze volken, deze lasten tegen de volken, is dat we niet over uitgebreide informatie beschikken over de oude geschiedenis van deze volken. Dat wil zeggen: als de Bijbel ons niet over de vervulling vertelt, hebben we er niet veel externe, wereldlijke informatie over. Eén reden waarom we zoveel informatie hebben over de geschiedenis van Juda en Israël, is dat de Bijbel bewaard is gebleven en zoveel van die geschiedenis heeft bewaard. Maar van deze andere volken hebben we monumenten die zijn gevonden en hier en daar enkele kleitabletten. We hebben echter niet werkelijk een uitgebreide geschiedschrijving die ons alles zou kunnen vertellen wat nodig is om te weten hoe deze profetieën zijn vervuld. Daarom blijven de profetieën voor ons raadselachtig.

Commentatoren tasten soms in het duister wanneer ze proberen hierin enige betekenis te ontdekken, en soms kunnen ze een aannemelijke verklaring geven. Maar eerlijk gezegd zijn sommige van deze hoofdstukken gewoon verbijsterend. Hoofdstuk 23 is er een waarvan ik nooit heb kunnen uitzoeken hoe het in elkaar zit. Er staat Tyrus, maar vervolgens gaat het over andere volken. Het gaat over het land van de Chaldeeën, dat is Babylon, maar er staat dat de Assyriërs het hebben gesticht. Al die

verschillende volken worden afzonderlijk genoemd, en hoe ze met elkaar samenhangen, gaat mij eerlijk gezegd te boven. Dit gedeelte over de lasten tegen de volken heeft zo zijn moeilijkheden, en hoofdstuk 23 is naar mijn mening een van de hoofdstukken waaruit het buitengewoon moeilijk is wijs te worden. De volgende keer komen we bij hoofdstuk 24.

Om verder te lezen

Alle bijbelteksten die in deze lezing aan bod komen, in de volgorde waarin ze gebruikt zijn.

- Jesaja 15:1
- Jesaja 15:2-4
- Jesaja 15:5
- Jesaja 15:6-9
- Jesaja 16:1
- Jesaja 16:2-5
- Jesaja 16:6
- Jesaja 16:7-9
- Jesaja 16:10-12
- Jesaja 15:2
- Jesaja 16:13-14
- Jesaja 17:1-2
- Jesaja 17:3
- Jesaja 17:4-6
- Jesaja 17:7-8
- Jesaja 17:9
- Jesaja 17:10-11
- Jesaja 17:12-14
- Jesaja 18:1
- Jesaja 18:2
- Jesaja 18:3-6
- Jesaja 18:7
- Jesaja 19:1
- Jesaja 19:2-12

- Jesaja 19:13
- Jesaja 19:14
- 1 Samuel 18:10
- Richteren 9:23
- Jesaja 19:16-17
- Jesaja 19:18-21
- Jesaja 19:22-25
- Jesaja 20:1
- Jesaja 20:2
- Jesaja 20:3-6
- Jesaja 21:9
- Jesaja 21:2
- Jesaja 21:11
- Jesaja 21:12
- Jesaja 21:13-15
- Jesaja 22:1
- Jesaja 22:2-3
- Jesaja 22:12
- Jesaja 22:13
- Jesaja 22:3
- Jesaja 22:8
- Jesaja 22:9
- Jesaja 22:10
- Jesaja 22:15-19
- Jesaja 22:20
- Jesaja 22:21-23
- Openbaring 3:7
- Jesaja 22:24
- Jesaja 22:25
- Jesaja 23:13

Lezing © Steve Gregg / The Narrow Path. Nederlandse vertaling © 2026 Vers voor Vers. De bijbeltekst in deze uitgave is ontleend aan de Bijbel in de Herziene Statenvertaling, © 2010/2016 Stichting HSV.